

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันปัญหาของสังคมไทยได้ทวีความรุนแรงและมีความหลากหลายมากขึ้นสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไร้พรมแดนในแนวทางโลกาภิวัตน์ที่มุ่งเน้นการแข่งขันเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจทำให้คนนิยมทางวัตถุมากขึ้นซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมในเด็กอยากเรียนในที่เจริญหรือในเมืองทำให้ผู้ปกครองของเด็กตามใจนำเด็กออกจากโรงเรียนกลางคัน จึงทำให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดบุคลากรทางการศึกษา

จากสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น โรงเรียนคลองหมี่คือโรงเรียนหนึ่งที่พบว่าบุคลากรที่จะบริหารน้อยมีไม่พอที่จะบริหารให้สมบูรณ์ตามที่ผู้บริหารต้องการได้ ครูผู้สอนแม้จะมุ่งมั่นเพียรพยายามก็ตามจากการศึกษาพบว่าเหตุที่นักเรียนย้ายไปเรียนที่อื่นนั้นมีสาเหตุมาจาก การขาดประชุมของผู้ปกครองนักเรียน เมื่อทางโรงเรียนมีหนังสือเรียนเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงการเรียนของเด็ก ผู้ปกครองให้ความร่วมมือน้อย บางคนพูดว่าไม่ว่าง ติดงาน ลางานไม่ได้จึงทำให้การประชุมมีเพียงผู้บริหารและครูผู้สอนและผู้ปกครองส่วนน้อย จึงเป็นเหตุปัญหามาตามาคือความไม่เข้าใจโดยถ่องแท้ของผู้ปกครองนักเรียน การฟังข่าวสารจากเด็กบ้างผู้ปกครองนักเรียนบ้างอาจจะมีการคลาดเคลื่อนได้ เมื่อได้รับข่าวสารที่คลาดเคลื่อนจึงเป็นชนวนแห่งการชักจูงเด็กออกจากสถานศึกษา ทั้งที่สถานศึกษานั้นปฎิบัติตามของของผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้ริเริ่มสร้างเพื่อให้บุตรหลานได้ศึกษาเล่าเรียน □

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้มีการส่งเสริมให้วัดและสถานศึกษาร่วมปลูกฝังและพัฒนาให้ประชาชนทุกระดับเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและ จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น

□ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, การศึกษาทบทวนโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๔๘), หน้า ๑๘.

ได้อย่างมีความสุข (มาตรา ๖)สถาบันศาสนาในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา นอกกระบบการศึกษา และการศึกษาตามอัธยาศัย □

ในกระบวนการพัฒนาเพื่อปลูกฝังความคิดให้เยาวชนมีจิตใจใฝ่ดีมีการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาอันเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาเยาวชนในแนวทางที่ถูกต้องและเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติคณะกรรมการจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จึงได้จัดทำโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้พระสงฆ์นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปสอนให้แก่เด็ก และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่เด็กนักเรียน นักศึกษา ในทุกระดับและเพื่อสร้างหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ในสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา และโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนดังกล่าวนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ทางพระพุทธศาสนาให้แก่เยาวชน ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการสอนเพียง สัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมงซึ่งไม่เพียงพอแก่นเนื้อหาธรรมะที่จะสอนให้แก่เด็กนักเรียน

ปัจจุบันตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๒ เป็นต้นมา โครงการครูพระสอนศีลธรรมได้แผ่ขยายมากขึ้น บางสถานศึกษามีครูพระสอนศีลธรรมทุกชั่วโมงในแต่ละวันและจัดการเรียนการสอนในทุกชั้นเรียน ปัจจุบันนี้มีครูพระสอนศีลธรรมที่มีความรู้ระดับปริญญาตรีเพิ่มมากขึ้นปัญหาการสอนวิชาพระพุทธศาสนานั้นนักเรียนที่เรียนไม่ค่อยเข้าใจในธรรมะและคำสอน การสอนวิชาพระพุทธศาสนาจะเป็นการสอนซ้ำๆ บางครั้งนักเรียนจะเกิดความเบื่อซึ่งผู้สอนจะต้องมีขันติคือความอดทนอย่างยิ่งในการสอน บางครั้งผู้บริหารอาจจะมองไปว่านักเรียนไม่มีความรู้ในการเรียนธรรมะเพราะเหตุว่ายังอยู่ในวัยเด็กเกินไป แต่ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจะต้องอยู่ในวัยระดับประถมวัย ปัญหาอีกอย่างก็คือ ผู้ปกครองนักเรียนไม่เป็นแบบอย่างแบบที่ดีให้กับเด็ก เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่กำลังจดจำ เมื่อนักเรียนกลับจากโรงเรียนไปถึงบ้านไปเจอกับพ่อแม่ พ่อแม่บางคนใช้ไปซื้อสุรา ซื้อบุหรี่ หรือบางคนเล่นการพนันให้ลูกเห็น เมื่อลูกเห็นก็ไม่ยอมเลิกแถมเรียกลูกให้ไปนั่งข้างๆ จึงเป็นเหตุให้การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไม่ออกงามเท่าที่ควร ทั้งที่พ่อแม่ของนักเรียนก็รู้ว่าการทำอย่างนี้เป็นการทำให้นักเรียนรู้จักอบายมุข นี่คือการมาของการบริหารที่ไม่ประสบผลสำเร็จของผู้บริหาร ในสองปัญหานี้

□ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, รายงานฉบับย่อ โครงการวิจัย,(กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๙), หน้า ๙.

แตกต่างกันเหมือนดั่งกับชาว ในด้านผู้บริหารนำครูพระสอนศีลธรรมมาสอนในสถานศึกษาให้นักเรียนรู้จักธรรมะและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ผู้ปกครองกลับปลูกฝังสิ่งไม่ดีให้กับเด็ก

ดังนั้นผู้ศึกษาวิจัยจึงสนใจ ถึงการบริหารการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรมที่สอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนบ้านคลองหมี่ในเขตอำเภอเมือง สระแก้ว เพื่อที่จะศึกษาหาข้อแตกต่างของแต่ละฝ่าย เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนบ้านคลองหมี่จังหวัดสระแก้ว

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนบ้านคลองหมี่จังหวัดสระแก้ว

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนะวิธีแก้ปัญหการบริหารการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนบ้านคลองหมี่จังหวัดสระแก้ว

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนบ้านคลองหมี่จังหวัดสระแก้วผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตดังนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาโดยการสัมภาษณ์ในเรื่องการบริหารการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนบ้านคลองหมี่จังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้านดังนี้

๑. ด้านเนื้อหาและหลักสูตร
๒. ด้านผลิตสื่อและการใช้สื่อ
๓. ด้านวิธีการสอน
๔. ด้านการวัดประเมินผล

๑.๓.๒ ขอบเขตของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ๑รูป และครูประจำการที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนบ้านคลองหมี่จำนวน ๕ คน นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ จำนวน ๓๒ คน รวมทั้งหมด ๓๘ คน

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนบ้านคลองหมี่จังหวัดสระแก้ว

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ๒๕๕๕ ถึงเดือน ตุลาคม ๒๕๕๕ รวมเป็นระยะเวลา ๔ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ ระบบการบริหารการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนบ้านคลองหมี่จังหวัดสระแก้ว

๑.๔.๒ การใช้สื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนบ้านคลองหมี่จังหวัดสระแก้ว

๑.๔.๓ วิธีการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนบ้านคลองหมี่จังหวัดสระแก้ว

๑.๔.๔ การวัดประเมินและการประเมินผลวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนบ้านคลองหมี่จังหวัดสระแก้ว

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑. ๕.๑ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่มีสถานภาพ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการสอนวิชาพระพุทธศาสนา แตกต่างกัน

๑. ๕.๒ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่มีอายุ ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการสอนวิชาพระพุทธศาสนา แตกต่างกัน

๑. ๕.๓ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่มีตำแหน่ง ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการสอนวิชาพระพุทธศาสนา แตกต่างกัน

๑. ๕.๔ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการสอนวิชาพระพุทธศาสนา แตกต่างกัน

๑.๖ คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ครูพระสอนศีลธรรม หมายถึง พระสงฆ์ที่ได้รับการฝึกอบรมตามโครงการครูพระสอน วิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน

ครูประจำการ หมายถึง ข้าราชการครูที่ทางโรงเรียนมอบหมายให้สอนประจำในวิชาพระพุทธศาสนา

การจัดการสอน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนในวิชาพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม

เนื้อหาหลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนาที่สอนตามหลักสูตรซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย สารการเรียนรู้พระพุทธศาสนาให้สอดคล้องกับเวลาเรียน

วิธีดำเนินการสอน หมายถึง การใช้เทคนิคความรู้ ความสามารถในการวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

วิธีการสอน หมายถึงกระบวนการสอนโดยการใช้สื่อ การยกตัวอย่างเปรียบเทียบ การเล่า
นิทาน

การวัดและการประเมินวัดผล หมายถึง การสร้างและเลือกรูปแบบการวัดและการ
ประเมินผลให้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา

สื่อการสอน หมายถึง ตัวกลางหรือช่องทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์
จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบแนวทางการบริหารการสอนให้ตรงกับเนื้อหาหลักสูตรของวิชา
พระพุทธศาสนาในโรงเรียนบ้านคลองหมี่ จังหวัดสระแก้ว

๑.๗.๒ ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคการบริหารการสอนและแก้ไขปรับปรุงให้ตรงกับ
เนื้อหาที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนบ้านคลองหมี่ จังหวัดสระแก้ว

๑.๗.๓ ทำให้รู้จักวิธีแก้ไขปัญหาการบริหารการสอนที่เป็นอุปสรรคการสอนวิชา
พระพุทธศาสนา ในโรงเรียนบ้านคลองหมี่ จังหวัดสระแก้ว

๑.๗.๔ ผลการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารการสอนวิชา
พระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรมและครูประจำการในโรงเรียนบ้านคลองหมี่ให้มีประสิทธิภาพ
มากยิ่งขึ้น